

Pedagogisch

BELEIDSPLAN

Gastouderbureau Samen

1. Inleiding	2
2. Pedagogische visie	2
3. Ontwikkelingsgerichte opvang van gastkinderen	
3.1 Baby	3, 4, 5
3.2 Peuter	5, 6, 7
3.3 Kleuter	7, 8
3.4 Jongere schoolkind	8, 9
3.5 Oudere schoolkind	10
4. Vier pedagogische uitgangspunten	
4.1 Het bieden van een emotionele veiligheid	10, 11
4.2 Het bevorderen van de persoonlijke competentie	12
4.3 Het bevorderen van de sociale competenties	13
4.4 Het bevorderen van de morele competenties, en normen en waarden	14
5. Gastouderbureau Samen	14, 15
6. Activiteitenprogramma gastouderbureau Samen	15, 16
7. Gastouderopvang	16
8. Het opvangadres	16, 17
9. Kwaliteitseisen aan gastouders en omgeving	17
10. De achterwacht	17
11. GGD – controle	17

1. Inleiding

In dit pedagogische beleidsplan leest u over onze visie, de vier pedagogische uitgangspunten en de doelen die wij willen nastreven. Het belang van het kind staat centraal bij Gastouderbureau Samen. Het persoonlijk contact tussen Gastouderbureau Samen, gastouders en vraagouders vinden wij erg belangrijk. Er is bij ons ruimte om nieuwe ideeën te delen om de kwaliteit te waarborgen. Wij verwachten van al onze gastouders dat zij het pedagogische beleidsplan als basis gebruiken bij de dagelijkse werkzaamheden. Het pedagogische beleidsplan wordt elk jaar met gastouders besproken en waar nodig aangepast.

2. Pedagogische visie

We hebben onze visie in drie delen opgebouwd:

- Kindbeeld
- Visie op ontwikkeling en opvoeding (gastouder)
- Gastouderbureau Samen

Kindbeeld

Een kind is het kostbaarste en uniekste bezit dat u kunt hebben. Kinderen ontwikkelen en groeien in een bepaald tempo op. Wij vinden het belangrijk dat elk kind zich in een veilige en gezonde leefomgeving, in eigen tempo kan ontwikkelen en opgroeien. Het is echter belangrijk dat de kinderen spelenderwijs, door sturing en begeleiding van de gastouder, worden gestimuleerd om zich te ontwikkelen.

Visie op ontwikkeling en opvoeding (gastouder)

De gastouder biedt de kinderen ruimte en gelegenheid tot groei in emotionele, sociale en cognitieve ontwikkeling. De gastouder biedt het kind veiligheid, geborgenheid en een vertrouwde omgeving. Dit wordt gedaan door de leefruimte uitnodigend en uitdagend te maken. De gastouder biedt verschillende activiteiten en speelgoed aan die aansluiten bij de behoeften en ontwikkeling van het kind.

Gastouderbureau Samen

Gastouderbureau Samen is het contact- en aanspreekpunt voor gastouders en vraagouders. Wij vinden het belangrijk dat gastouders en vraagouders zich vertrouwd en veilig voelen bij ons. Dit realiseren wij door middel van persoonlijk contact en door onze pedagogische kennis en kwaliteiten in te zetten.

3. Ontwikkelingsgerichte opvang van gastkinderen

Kinderen doorlopen verschillende ontwikkelingsfasen. Wij vinden het belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan elke ontwikkelingsfase. Daarom is het essentieel dat de gastouder kennis heeft van de volgende vijf ontwikkelingsfasen. Hieronder staan de drie ontwikkelingsgebieden – lichamelijk, sociaal en cognitief – per fase beschreven. Kinderen mogen zich bij Gastouderbureau Samen in eigen tempo ontwikkelen, maar het is belangrijk dat zij spelenderwijs, door sturing en begeleiding van de gastouder, worden gestimuleerd om zich verder te ontwikkelen.

Wij hanteren de volgende ontwikkelingsfasen:

1. Baby (0-2 jaar)
2. Peuter (2-4 jaar)
3. Kleuter (4-6 jaar)
4. Jong schoolkind (6-8 jaar)
5. Oudere schoolkind (8-12 jaar)

3.1 Baby (0-2 jaar)

De ontwikkeling begint bij de baby al voor de geboorte. Het kind ontwikkelt zich in veertig weken van een kleine cel naar een baby met alles erop en eraan. Het kindje in de buik reageert vanaf ongeveer twintig weken al op verschillende prikkels van buitenaf. Het reageert op geluiden, zoals de stem van moeder en vader. In feite kan dit al worden gezien als de start van de sociale ontwikkeling. Na ongeveer veertig weken wordt de baby geboren, waarna de verdere ontwikkeling in verschillende fases doorgaat.

Lichamelijke ontwikkeling (baby 0-2 jaar)

In het eerste jaar groeit het kind heel hard. Omdat groeien veel energie kost, heeft het kind regelmatig behoefte aan eten en slaap. Het groeien gebeurt voornamelijk tijdens het slapen. De slaapbehoefte verschilt per baby. De ene baby slaapt overdag veel en is 's avonds wakker, maar dit kan ook andersom zijn. Bij een enorme lichamelijke groei is voeding erg belangrijk. Het kind bepaalt naar eigen behoefte wanneer het wil eten. Er zijn periodes waarin het vaker of juist minder vaak wil drinken.

De lichaamsverhoudingen zijn bij een baby ongelijk. Het hoofd neemt ongeveer een kwart van de totale lichaamslengte in beslag. Daarom is het belangrijk om het hoofd en de nek goed te ondersteunen. Na ongeveer drie maanden beginnen de tanden zich te ontwikkelen. Baby's kunnen daar last van hebben, soms gepaard met lichte verhoging of dunne ontlasting.

In het begin is de motoriek van de baby reflexmatig, wat betekent dat bewegingen onbewust zijn. Deze reflexen zorgen ervoor dat de baby automatisch reageert op impulsen zoals zuigen, grijpen en aanraken. Deze reflexen zijn vanaf de geboorte aanwezig en

verdwijnen na enkele weken of maanden. Ze maken plaats voor bewuste bewegingen, zoals het hoofd optillen, rollen van buik naar rug, staan met steun en zelfstandig lopen. Door te oefenen en te stimuleren, kan de baby leren om zijn bewegingen te beheersen.

De ontwikkeling van de zintuigen start al voor de geboorte en loopt daarna door. In het begin ziet een baby vaak onscherp, maar dat verbetert geleidelijk. De baby gaat steeds gerichter kijken, bijvoorbeeld door dingen te volgen met de ogen. Het gehoor is al goed ontwikkeld; denk aan het herkennen van de stem van moeder of vader. Het reukvermogen is ook al aanwezig. Zo reageert een baby bijvoorbeeld door te happen naar de borst wanneer het moedermelk ruikt.

De mond speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling. Door spullen in de mond te stoppen, leert de baby over zachte of harde, warme of koude, en gladde of ruwe materialen. Deze fase wordt ook wel de orale fase genoemd. Huid-op-huidcontact is eveneens belangrijk, vooral tussen ouders en de baby. Dit geeft de baby een prettig en veilig gevoel.

Cognitieve ontwikkeling baby 0-2 jaar

De cognitieve ontwikkeling is de verstandelijke ontwikkeling. Tijdens de zwangerschap is onderzocht dat het kind al dingen kan leren, zoals het herkennen van stemmen en een vast melodie. Na de geboorte zijn er drie manieren waarop een baby leert: **zelf doen**, **herhalen**, en **voordoen en nadoen**. Het is belangrijk om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren door een uitdagende omgeving te bieden. Een omgeving met prikkels maakt een kind actief. Variatie in de omgeving zorgt voor nieuwe prikkels en houdt de baby betrokken.

De taalontwikkeling begint al vroeg. In het begin maakt de baby verschillende geluidjes. Vanaf ongeveer drie maanden produceert de baby bewuste geluiden en rond het eerste levensjaar kunnen de eerste woordjes worden gezegd. Eerst leert de baby klanken herkennen en probeert deze na te doen. Later leert de baby klinkers herkennen en begint meer te brabbelen. Rond acht maanden begrijpt de baby dat bepaalde klanken samen woorden vormen, hoewel hij die nog niet altijd zelf kan zeggen.

Van het eerste tot het tweede levensjaar komt de baby in een volgende taalontwikkelingsfase. De baby beseft dat woorden dingen aanduiden en een betekenis hebben. De eerste woorden hebben vaak betrekking op dieren, personen, voorwerpen of handelingen. Veel baby's zeggen bijvoorbeeld eerst "papa" of "mama". Daarnaast begrijpt de baby lichaamstaal en gezichtsuitdrukkingen, waarmee emoties worden uitgedrukt. Een groot deel van wat we zeggen, communiceren we via non-verbale communicatie. Een baby gebruikt zelf ook lichaamstaal, zoals een gesloten handje om te laten zien dat hij zich even wil afsluiten.

Sociale ontwikkeling baby 0-2 jaar

De eerste lachjes van een baby zijn reflexmatig en onbewust. Na ongeveer zes weken verschijnt de eerste sociale lach: een bewuste reactie op herkenning of prettige prikkels in de omgeving. Tot zeven maanden lacht de baby naar iedereen die aardig tegen hem doet. Daarna wordt de lach selectief: de baby lacht alleen naar mensen waarmee hij een hechte band heeft opgebouwd.

In deze periode begint ook de **eenkennigheidsfase**. De baby kan bang zijn om verlaten te worden door mensen waarmee hij een emotionele band heeft. In de hechtingsfase bouwt de baby een band op met vaste verzorgers, wat essentieel is voor het ontwikkelen van zelfstandigheid en sociaal contact met leeftijdsgenoten. Hechting kan veilig of onveilig zijn. Bij een veilige hechting voelt de baby zich vertrouwd in zijn omgeving en met zichzelf. Bij een onveilige hechting is de baby angstig en onzeker. Vaste verzorgers spelen een cruciale rol bij het opbouwen van een veilige hechting, omdat zij het gedrag en de behoeften van de baby goed kunnen inschatten.

3.2 Peuter 2-4 jaar

Voor peuters is dit een tijd van grote veranderingen en uitdagingen. In deze periode maken ze de overgang van kruipen naar rennen en klimmen. Hun woordenschat groeit snel, en ze leren spreken in korte zinnen. Van een volgbaar kind verandert de peuter in korte tijd in een eigenwijze ontdekker. Ook wordt in deze fase vaak gewerkt aan zindelijkheid.

Lichamelijke ontwikkeling peuter 2-4 jaar

Bij peuters neemt het gewicht relatief meer toe dan de lengte, en vaak is een bol buikje zichtbaar. Vanaf ongeveer anderhalf jaar neemt het groeitempo af, wat vaak gepaard gaat met een afname in eetlust. Peuters voelen zelf goed aan hoeveel ze willen eten. Dwingen om te eten kan het natuurlijke gevoel van verzadiging verstoren.

Dit is ook de fase van de **peuterpuberteit** of koppigheidsfase. Dit kan zich uiten in driftbuien en het opzoeken van grenzen. Peuters willen graag alles zelf doen, zoals schoenen aandoen of een trui aantrekken.

De tijd van veel bewegen breekt aan. Het leren lopen vergroot de wereld van de peuter, en deze gaat op ontdekkingstocht, wat soms tot onveilige situaties kan leiden. Het is aan ouders en begeleiders om de veiligheid te waarborgen. In deze fase ontwikkelt vooral de grove motoriek zich: gooien en vangen van een bal, traplopen, en op de plaats springen zijn voorbeelden. Er zijn grote individuele verschillen; sommige peuters ontwikkelen bepaalde vaardigheden sneller dan anderen. Door peuters te stimuleren en herhaling aan te bieden, leren zij deze vaardigheden alsnog.

Cognitieve ontwikkeling peuter 2-4 jaar

Een peuter denkt concreet en kan alleen nadenken over dingen die hij ziet of waar hij op dat moment mee bezig is. Fantasie en werkelijkheid lopen nog door elkaar, en het concept van oorzaak en gevolg is lastig te begrijpen. Een peuter begrijpt bijvoorbeeld niet waarom zijn moeder boos wordt als hij zijn eten omgooit. Ook tijd en tijdbesef zijn abstracte begrippen voor peuters: "over vijf minuten naar buiten" zegt hen nog niets.

Veel peuters spelen imitatie- of fantasiespel. Ze doen bijvoorbeeld alsof ze telefoneren, zoals ze dat bij hun ouders hebben gezien, maar voegen er een eigen fantasieverhaal aan toe. Peuters denken in symbolen en kunnen voorwerpen een andere betekenis geven, zoals een kartonnen doos die een huis wordt of stoelen die een trein vormen.

Herhaling speelt een grote rol. Peuters willen vaak hetzelfde boekje lezen, omdat de herhaling hen een vertrouwd gevoel geeft. Zodra het boek niet meer boeit, is het tijd voor een nieuw verhaal.

De taalontwikkeling verloopt snel en hangt samen met de manier van denken. Omdat de woordenschat nog niet volledig is, verzint de peuter vaak zelf woorden. Door taal leert de peuter emoties uit te drukken en te vertellen wat hem bezighoudt. Kringgesprekjes in de opvang zijn een goede manier om taalvaardigheden te oefenen.

In deze fase ontwikkelt de peuter ook controle over de sluitspieren, wat essentieel is voor zindelijkheid. Over zindelijkheidstraining bestaan veel meningen. Het is belangrijk dat kinderen lichamelijke controle hebben en het proces van zindelijkheid begrijpen. Spanningen of veranderingen kunnen een negatieve invloed hebben op dit proces. Overdag zijn de meeste kinderen tussen twee en drie jaar zindelijk. 's Nachts gebeurt dit meestal tussen tweeënhalf en vierenhalf jaar.

Sociale ontwikkeling 2-4 jaar

De peuter ontwikkelt langzamerhand een ik-besef. Hij merkt dat hij degene is die knoeit, dat hij de bal wegschopt en dat hij iets anders kan doen dan zijn ouders. Tot ongeveer drie jaar noemt de peuter zichzelf bij zijn eigen naam, bijvoorbeeld: 'Mark schopt de bal.' Dit komt doordat hij door anderen met zijn naam wordt aangesproken. Ergens in het derde levensjaar gaat hij zichzelf 'ik' noemen. De peuter ontdekt dat hij een eigen persoon is, een eigen wil heeft en zelf keuzes kan maken. Hierdoor is er in zijn denken weinig ruimte voor anderen, en kan hij zich nog niet goed verplaatsen in een ander.

In deze fase kan de peuter koppig zijn en driftig worden wanneer hij zijn zin niet krijgt. Driftbuien komen regelmatig voor. Tijdens een driftbui kan de peuter gillen, slaan of bijten, omdat hij nog niet weet hoe hij met zijn emoties moet omgaan. Hij kan ook boos worden als iets niet lukt of als hij iets niet mag. Als een peuter ontdekt dat hij via een driftbui zijn zin kan krijgen, zal hij dit gedrag vaker herhalen om grenzen op te zoeken. Voor ouders en begeleiders is het belangrijk om rustig te blijven en niet mee te schreeuwen.

Koppigheid en driftbuien zijn tekenen van een veilige hechting. De peuter durft koppig te zijn tegen zijn ouders en begeleiders, omdat hij erop vertrouwt dat hij altijd op hen kan terugvallen.

Samen spelen met andere kinderen lukt vaak nog niet, omdat de peuter zich nog niet kan verplaatsen in een ander. Hij speelt daarom het liefst alleen, maar vindt het wel fijn om in het bijzijn van andere kinderen te spelen. Dit wordt *naast elkaar spelen* genoemd. Hierbij imiteren kinderen elkaar soms in hun spelgedrag. Spelen ze bijvoorbeeld samen met blokken, dan bouwt de ene peuter een kasteel en de ander een toren.

Peuters hebben al voorkeuren voor bepaalde kinderen en kunnen zich hechten aan vriendjes of vriendinnetjes. Ondanks dat een peuter nog op zichzelf gericht is, ontwikkelt hij al een vorm van vriendschap. Kinderen die van jongs af aan regelmatig in contact komen met andere kinderen, raken sneller aan elkaar gewend en ontwikkelen gemakkelijker sociale vaardigheden.

3.3 Kleuter 4-6 jaar

De kleuter verschilt duidelijk van een peuter, maar ook van een jong schoolkind. Kleuters spelen graag met andere kinderen, maar het schoolse leren is vaak nog niet aan hen besteed. In deze fase zijn er grote verschillen tussen kleuters. Sommige kinderen kunnen voor hun zesde al lezen en schrijven, maar veel andere kleuters zijn hier nog niet aan toe.

Kleuters leren vooral door te spelen. Op de basisschool verloopt de overgang van spelen naar leren daarom vaak geleidelijk.

Lichamelijke ontwikkeling kleuter 4-6 jaar

De kleuter wordt al wat gespierder en het bolle buikje maakt plaats voor een plattere buik. Overgewicht bij kleuters is een groeiend probleem: van alle Nederlandse kinderen tussen de vier en zes jaar is vijf tot tien procent te zwaar. Deze kinderen lopen een groot risico om ook als puber en volwassene overgewicht te houden. Daarom is voldoende beweging en gezonde voeding vanaf jonge leeftijd erg belangrijk.

De grove motoriek van de kleuter verbetert aanzienlijk. Hij kan nu zonder te vallen rennen en klimt graag. Een kleuter beweegt veel, maar wordt snel moe en heeft nog weinig kracht. Activiteiten zoals klimmen, klauteren en balanceren bevorderen zijn evenwichtsgevoel. Ook de fijne motoriek ontwikkelt zich in deze fase. Een kleuter leert bijvoorbeeld veters strikken en een potlood op de juiste manier vasthouden.

Rond het vijfde levensjaar ontwikkelt een kleuter zijn handvoorkeur: hij kiest welke hand hij het meest zal gebruiken. Verder wisselen de melktanden in deze fase voor de definitieve tanden.

Cognitieve ontwikkeling kleuter 4-6 jaar

Spelenderwijs leert een kleuter veel nieuwe dingen. In deze fase wordt zijn denken geordender, maar hij kan nog niet logisch of objectief denken. Het denken is vooral gebaseerd op wat hij waarneemt. De kleuter kan bijvoorbeeld nog geen verband leggen tussen oorzaak en gevolg.

Kleuters leren steeds meer taalregels en breiden hun woordenschat flink uit. Ook worden hun zinnen ingewikkelder. Veel kleuters ontwikkelen in deze fase interesse in lezen en schrijven.

De fantasie van een kleuter is groot. Hij kan nog geen onderscheid maken tussen fantasie en werkelijkheid. Zo gelooft hij in Sinterklaas en geniet hij van sprookjes. Deze fantasie beïnvloedt ook zijn gedrag: kleuters jokken soms. Dit is echter geen liegen, omdat jokken voortkomt uit een wens, angst of het zoeken naar een oplossing. Bij liegen is er sprake van opzet; dat is bij kleuters meestal niet het geval.

Sociale ontwikkeling kleuter 4-6 jaar

De kleuter komt in contact met steeds meer opvoeders en leert samen spelen met andere kinderen. Hij vindt het leuk om te helpen, bijvoorbeeld bij het opruimen of klaarzetten van materialen.

Imitatie speelt een belangrijke rol in deze fase. De kleuter doet gedrag van anderen na en probeert een bepaald persoon te zijn, bijvoorbeeld zijn vader of moeder. Dit komt ook terug in rollenspellen, zoals *vader en moedertje* of *doktertje spelen*. Tijdens deze spelletjes leert de kleuter sociale regels en omgangsvormen begrijpen.

Net als peuters hebben kleuters moeite om fantasie en werkelijkheid te onderscheiden. Met zijn fantasie probeert de kleuter angsten te overwinnen, oplossingen te bedenken en zichzelf gerust te stellen.

In deze fase krijgt de oudere kleuter steeds meer besef van goed en fout, lief en stout, en juist en onjuist. Dit leidt tot het ontwikkelen van een schuldgevoel. Waar een peuter denkt: *'Dit mag niet van mama'*, denkt een kleuter: *'Ik ben stout geweest.'* Het zelfbeeld van een kleuter is vooral gebaseerd op de feedback van ouders of begeleiders. Later spelen de meningen van leeftijdsgenootjes een grotere rol.

Het is belangrijk om een kleuter positief te benaderen, hem te stimuleren en te belonen voor goed gedrag. Dit versterkt zijn zelfvertrouwen en moedigt hem aan om zelfstandig nieuwe dingen te ontdekken.

3.4 Jonge schoolkind (6–8 jaar)

Het jonge schoolkind is speels en nieuwsgierig. Het begint de 'grote wereld' te ontdekken en ervaart steeds meer zelfstandigheid. De fijne motoriek ontwikkelt zich verder, waardoor het kind steeds meer dingen zelf kan doen. Het kan zich al goed concentreren op wat het doet. Taal speelt in deze fase een belangrijke rol: woorden en begrippen krijgen betekenis, en het kind begint daarnaar te handelen. Voorlezen maakt steeds meer plaats voor zelf lezen. Omdat kinderen veel van en met elkaar leren, is het belangrijk om hen in contact te brengen met leeftijdsgenootjes.

Lichamelijke ontwikkeling (6–8 jaar)

Het lichaam van het jonge schoolkind begint meer op dat van een volwassene te lijken. De armen, romp en benen worden langer, waardoor het hoofd minder dominant oogt. Het lichaam wordt gespierder en het uithoudingsvermogen neemt toe, hoewel het kind nog steeds snel moe kan zijn. Evenwicht en coördinatie verbeteren geleidelijk, wat leidt tot een elegantere manier van bewegen. Dankzij een betere oog-handcoördinatie wordt ook het handschrift vaak netter. Het jonge schoolkind is energiek en heeft veel behoefte aan beweging, wat het stilzitten in de klas soms lastig maakt. In de pauzes zie je het kind vaak druk bewegen om die energie kwijt te raken.

Cognitieve ontwikkeling (6–8 jaar)

Het jonge schoolkind leert steeds beter onderscheid te maken tussen fantasie en werkelijkheid. Rond deze leeftijd stopt het vaak met geloven in Sinterklaas. Het kind ontwikkelt ook een beter begrip van oorzaak en gevolg. Daarnaast wordt het speelgedrag complexer: kinderen krijgen meer inzicht in techniek en constructies. Ze bouwen bijvoorbeeld met LEGO, Playmobil, maken puzzels of hutten. Het jonge schoolkind is erg leergierig en heeft een sterke drang om nieuwe dingen te leren en onder de knie te krijgen. Zonder verveling kan het herhaaldelijk een spel spelen dat het leuk vindt.

De behoefte aan succes en prestaties groeit in deze fase: het kind wil graag winnen. De taalontwikkeling is goed gevorderd; het kind gebruikt steeds complexere zinnen en kan zich steeds beter uitdrukken.

Sociale ontwikkeling (6–8 jaar)

Het jonge schoolkind richt zich steeds meer op leeftijdsgenootjes en vriendjes. Vriendschappen in deze fase kunnen intens zijn, maar ze kunnen ook snel weer overgaan. Binnen een groep worden de sociale rollen duidelijker, zoals leider, meeloper of iemand die moet 'vechten' voor zijn plekje. Het kind zoekt vaak contact met kinderen van hetzelfde geslacht. Schaamte over het eigen lichaam ontstaat ook in deze periode, wat je terugziet in hun spel, bijvoorbeeld tijdens doktertje spelen.

Prestaties worden belangrijker, maar verliezen blijft moeilijk. Kinderen spelen graag in wedstrijdvormen en willen succes ervaren. Ze hebben behoefte aan waardering van volwassenen, zoals een leerkracht of begeleider. Negatieve opmerkingen of een gebrek aan succeservaringen kunnen het zelfbeeld van het kind beïnvloeden.

In het uiten van emoties is het jonge schoolkind vaak terughoudend. Het probeert gevoelens te verbergen, maar angstgevoelens, nachtmerries en slaapproblemen kunnen soms voorkomen. Wanneer emoties te veel worden, kan het kind ze uiteindelijk toch uiten. Begeleiders spelen een belangrijke rol door hun eigen emoties te delen en te benoemen, zodat het kind leert dat het uiten van gevoelens normaal en noodzakelijk is

3.4 Oudere schoolkind (8–12 jaar)

Het oudere schoolkind kan zich steeds beter inleven in anderen. Het is energiek, beheerst zijn lichaam goed en kan zich beter uitdrukken in zowel taal als gedrag.

Lichamelijke ontwikkeling (8–12 jaar)

Het lichaam van het oudere schoolkind is in verhouding goed ontwikkeld. Helaas komt overgewicht steeds vaker voor bij kinderen in deze leeftijdsgroep. Lichamelijke verschillen tussen jongens en meisjes worden duidelijker: jongens ontwikkelen meer kracht en uithoudingsvermogen, terwijl meisjes gemiddeld groter zijn doordat ze rond hun elfde een groeispurt krijgen. Dit is vaak het begin van de puberteit. Bij jongens begint de groeispurt meestal rond veertien jaar.

De fijne en grove motoriek van het oudere schoolkind zijn goed ontwikkeld. Het kind kan nauwkeurig werken, zoals schrijven, tekenen en knippen. Veel kinderen vinden sporten erg leuk en doen dit met enthousiasme.

Cognitieve ontwikkeling (8–12 jaar)

Het oudere schoolkind wil graag laten zien wat het kan, op verschillende gebieden. Het is in staat om te analyseren, te reflecteren en na te denken over hoe anderen hem of haar zien. Dit kan soms leiden tot onzekerheid of het gevoel er niet bij te horen.

Het kind denkt steeds meer na over de toekomst en over maatschappelijke vraagstukken. Het vergelijkt zijn thuissituatie met die van anderen en stelt kritische vragen, bijvoorbeeld waarom het bepaalde regels moet volgen of dingen moet doen die het niet leuk vindt. Voor opvoeders is het daarom belangrijk om regels duidelijk uit te leggen en consequent na te leven.

De taalontwikkeling gaat door, al niet meer in hetzelfde tempo als in de eerste levensjaren. Het kind maakt complexere zinnen en heeft een grotere woordenschat. Kinderen die veel lezen, ontwikkelen hun taalvaardigheden vaak sneller.

Sociale ontwikkeling (8–12 jaar)

Het oudere schoolkind begrijpt sociale relaties beter en is beter in staat om zich in anderen te verplaatsen. Dit versterkt de sociale vaardigheden, maar kan ook leiden tot onzekerheid over hoe anderen hen zien. Vriendschappen worden hechter en stabiel, hoewel conflicten en groepsdruk soms een rol kunnen spelen.

Het oudere schoolkind wil graag goedkeuring van volwassenen en zoekt waardering voor zijn prestaties. Tegelijkertijd wordt het steeds zelfstandiger en kritischer. Het kind leert omgaan met zowel successen als teleurstellingen, wat belangrijk is voor de ontwikkeling van veerkracht.

4. Vier pedagogische uitgangspunten

Er zijn vier pedagogische uitgangspunten die een gastouder aan de gastkinderen moet bieden:

1. Het bieden van emotionele veiligheid
2. Het bevorderen van persoonlijke competentie
3. Het bevorderen van sociale competentie
4. Het bevorderen van morele competentie (de overdracht van normen en waarden)

4.1 Het bieden van emotionele veiligheid

Een veilige basis is een plek waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Dit vormt de grondslag voor de ontwikkeling van het kind: wanneer een kind zich prettig en veilig voelt, kan het zich op zijn eigen tempo ontwikkelen. Voor het bieden van emotionele veiligheid zijn drie kernaspecten van belang: vertrouwen, duidelijkheid en veiligheid.

Vertrouwen ontstaat niet vanzelf. Het kind moet zich vrij voelen om emoties te tonen, zoals blijdschap, boosheid, angst en verdriet. Dit proces begint al tijdens de wenperiode. In overleg tussen gastouder en ouders wordt bepaald hoe lang de wenperiode duurt, waarbij goed wordt gekeken naar de behoeften van het kind. Deze periode is belangrijk om vertrouwen op te bouwen en om ouders te laten beslissen of de opvang doorgaat.

Nadat het kind gewend is, begint de ontdekkingstocht, waarbij **duidelijkheid en grenzen** essentieel zijn. De gastouder biedt structuur, zodat het kind weet wat er van hem of haar verwacht wordt en wat het van de gastouder kan verwachten. Deze duidelijkheid en voorspelbaarheid geven het kind veiligheid en ondersteunen de opbouw van emotionele stabiliteit.

Hoe kan een gastouder emotionele veiligheid waarborgen?

- De basisbehoeften van het kind (eten, drinken, knuffelen, troosten) vervullen. Dit geeft vertrouwen en aandacht.
- De wenperiode goed afstemmen met ouders om te kijken of het kind zich prettig voelt bij de gastouder.
- Fysiek contact zoals knuffelen, vooral bij baby's, om een hechte band en veilige hechting op te bouwen.
- Een duidelijk dagritme en structuur aanbieden, zodat het kind weet wat het kan verwachten.
- Kinderen aanmoedigen om hun emoties te tonen en hierop respectvol reageren, zodat ze zich veilig voelen.
- Een kort maar rustig afscheid mogelijk maken, waarbij ouders en kinderen de ruimte krijgen om afscheid te nemen.
- De ruimte waar het kind verblijft veilig, schoon en uitdagend maken met veilig speelgoed, gecontroleerd door middel van een risico-inventarisatie.
- Gastgezinnen en structureel aanwezige volwassenen op de opvanglocatie verplichten een geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) in te leveren en ingeschreven te staan in het personenregister.

4.2 Het bevorderen van persoonlijke competentie

Wanneer de emotionele veiligheid gewaarborgd is, kan een kind zich verder persoonlijk ontwikkelen. Persoonlijke competentie omvat vaardigheden zoals flexibiliteit, creativiteit, zelfvertrouwen, zelfstandigheid en probleemoplossend vermogen. Met behulp van ouders, gastouders en andere volwassenen ontwikkelen deze eigenschappen zich geleidelijk.

De gastouder observeert het kind om de motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden te stimuleren. Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier, wat ieder kind uniek maakt.

Hoe kan een gastouder persoonlijke competentie waarborgen?

- **Motorische ontwikkeling stimuleren:** Door ruimte en activiteiten aan te bieden waarin het kind kan klauteren, kruipen, springen en ontdekken. De omgeving moet uitdagend en stimulerend zijn en het verlangen van het kind om nieuwe dingen te ontdekken ondersteunen.
- **Zelfstandigheid bevorderen:** Kinderen zelf laten kiezen welke activiteiten ze willen doen, binnen de mogelijkheden die aansluiten bij hun ontwikkelingsfase.
- **Zelfredzaamheid aanmoedigen:** Het kind bijvoorbeeld zelf schoenen of kleren laten aantrekken. De gastouder observeert en biedt ondersteuning waar nodig, afhankelijk van leeftijd en ontwikkelingsniveau.
- **Rekening leren houden met anderen:** Door samen spelen en delen te stimuleren.

- **Aanbieden van gevarieerde activiteiten:** Activiteiten gericht op motoriek, spraak, taalontwikkeling en creativiteit, zoals puzzels, vormen en kleuren herkennen, tekenen, knutselen, klimmen en buitenspelen.
- **Taalontwikkeling stimuleren:** Door voor te lezen, liedjes te zingen, het stellen van open vragen en het voeren van gesprekken.
- **Complimenten geven:** Dit helpt het zelfvertrouwen van het kind te vergroten. Positieve feedback geven als het kind iets goed heeft gedaan of ergens in uitblinkt.
- **Probleemoplossend vermogen ontwikkelen:** Bij oudere kinderen kan verveling optreden. In plaats van direct oplossingen aan te dragen, kan de gastouder het kind aanmoedigen om zelf een oplossing te bedenken en zijn fantasie te gebruiken.

4.3 Het bevorderen van de sociale competentie

Met sociale competentie wordt bedoeld dat het kind leert goed samen te werken, effectief te communiceren, anderen te helpen bij conflicten en deze op te lossen. Het kind leert ook rekening te houden met anderen, op zijn beurt te wachten en voor zichzelf op te komen. Vanuit een vertrouwde omgeving kan een kind zich sociaal ontwikkelen, waarbij de gastouder een belangrijke rol speelt. De gastouder geeft het juiste voorbeeld en stimuleert positief gedrag, terwijl hij of zij rekening houdt met het individu van het kind. Zo kan ieder kind zich op zijn eigen unieke manier ontwikkelen.

Hoe kan de gastouder de sociale competentie waarborgen?

- De gastouder stimuleert het kind om samen te spelen en te delen, wat dagelijks gebeurt. De gastouder is actief betrokken, observeert wat goed gaat en wat minder goed gaat, en grijpt in wanneer nodig.
- Het kind krijgt de ruimte om zijn verhaal te doen. Het is belangrijk dat het kind zijn eigen verhaal kan vertellen.
- Naast het spelen moeten de kinderen ook helpen met opruimen. Zo leren ze dat spullen belangrijk zijn, ook als het om spullen van anderen gaat. Er wordt dan ook niet met spullen gegooid of afgepakt.
- Kinderen leren het concept van geven en nemen. Het ene moment moet er gegeven worden, het andere moment mag het kind iets nemen. Ruzie maken hoort soms bij sociaal gedrag, maar de gastouder probeert niet altijd meteen in te grijpen. Het bevorderen van probleemoplossend denken is belangrijk. Het kind mag boos of verdrietig zijn, maar de gastouder zorgt ervoor dat het niet uit de hand loopt en grijpt in wanneer nodig. De gastouder kiest geen partij en biedt een luisterend oor aan beide partijen, zodat iedere partij zijn eigen verhaal kan doen. Het goedmaken en sorry zeggen hoort hierbij, zodat ze daarna weer samen verder kunnen spelen.
- De gastouder stelt regels op, en met oudere kinderen kan samen afgesproken worden welke regels er zijn. Deze regels zijn duidelijk voor iedereen. Sommige regels worden ook samen met de vraagouders opgesteld, omdat zij een bepaald opvoedingsbeeld hebben. Het is belangrijk dat de gastouder deze ook respecteert en waarborgt.

4.4 Het bevorderen van de morele competentie en de overdracht van normen en waarden

Bij de gastouder worden kinderen gestimuleerd om op hun eigen manier kennis te maken met de algemene normen en waarden in onze samenleving. Het is van belang dat we respectvol omgaan met anderen, maar ook met materialen. De gastouder maakt afspraken met de kinderen, zodat de grenzen kenbaar en bespreekbaar zijn. Door middel van regels en afspraken voelen kinderen zich emotioneel veilig.

Hoe kan de gastouder de morele competentie en normen en waarden waarborgen?

- De gastouder kan kinderen helpen om normen en waarden aan te leren door deze duidelijk en helder uit te leggen.
- Respectvol omgaan met elkaar, met andere kinderen, met de natuur en met materialen staat centraal. De gastouder vervult hierin een voorbeeldfunctie en geeft het goede voorbeeld aan het kind.
- Er zijn verschillende normen en waarden op verschillende locaties, zoals thuis, op school en bij de gastouder. Het is belangrijk dat het kind zich bewust wordt van deze verschillen en leert omgaan met verschillende culturen.
- De gastouder biedt verantwoordelijkheid aan het kind. Afspraken nakomen en eigen spullen opruimen helpen het kind bewust te worden van normen en waarden. Zelfredzaamheid, zelfvertrouwen en het ontwikkelen van eigen denken en handelen worden hierbij gestimuleerd.
- De gastouder besteedt aandacht aan feestdagen of verjaardagen, in overleg met de vraagouders.
- De gastouder waarborgt de normen en waarden van de vraagouders. Daarom wordt minimaal één keer per jaar een evaluatiegesprek gehouden, waarin dit wordt besproken en vastgelegd.
- De gastouder en de vraagouders respecteren elkaars privacy.

5. Gastouderbureau Samen

Gastouderbureau Samen is het contact- en aanspreekpunt voor zowel gastouders als vraagouders. Wij bemiddelen tussen vraagouders en gastouders op basis van onze pedagogische visie en in lijn met de Wet Kinderopvang. Het is onze taak om te zorgen voor een goede match tussen vraagouders en gastouder(s). Wanneer de "klik" er is, kan de opvang van start gaan. Wij zorgen ervoor dat de administratieve processen hierbij goed aansluiten. Jaarlijks zorgen wij ervoor dat de gastouderopvang voldoet aan de Kwaliteitseisen van de Wet Kinderopvang.

Het woord 'Samen' in Gastouderbureau Samen zegt het al: we doen het samen. Samen met de gastouders, de vraagouders en ons team. Samen zijn we Gastouderbureau Samen. Zonder gastouders en vraagouders kunnen wij dit bureau niet draaiende houden.

Wij zijn een actief bureau en dragen bij aan de kwaliteit en ontwikkeling van gastouderopvang. Bij ons ben je verzekerd van een vast gezicht, snelle reacties en professionele dienstverlening, aangevuld met ons eigen activiteitenprogramma "Samen Actief" en een divers (online) cursusaanbod voor zowel gastouders als vraagouders.

Wij vinden het belangrijk dat gastouders en vraagouders zich gehoord voelen, maar ook wij staan open voor verbeterpunten. Door samen te werken, kunnen we Gastouderbureau Samen naar een hoger niveau tillen!

6. Activiteitenprogramma "Samen Actief"

Op het gebied van ondersteuning en begeleiding van kinderen ben je nooit uitgeleerd. Het activiteitenprogramma "Samen Actief" biedt cursussen, trainingen en activiteiten voor onze aangesloten gastouders en vraagouders.

"Samen Actief" is het activiteitenprogramma van Gastouderbureau Samen. Wij werken samen met DoenKids en KinderwijsTV. In de DoenKids online database staan duizenden activiteiten die zijn uitgewerkt door een team van pedagogen, activiteitenontwikkelaars en grafisch vormgevers. De activiteiten zijn divers en gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen, met thema's zoals natuur, techniek, creativiteit, muziek, sport, spel en ontdekken. Er is voor elke leeftijdsgroep iets te vinden, van baby-activiteiten tot stoere activiteiten voor 8-plussers. Ideaal zijn ook de woordkaarten per thema om de taalontwikkeling te bevorderen. Gastouderbureau Samen heeft een abonnement op DoenKids en deelt deze activiteiten met alle aangesloten gastouders. Zo worden gastouders steeds geïnspireerd en kunnen ze ontwikkelingsgerichte activiteiten aanbieden.

Elke twee weken ontvangen gastouders nieuwe activiteiten voor de kinderen, met elke twee maanden een nieuw thema. De activiteiten zijn onderverdeeld in verschillende leeftijdscategorieën en stimuleren de sociale, taal-, emotionele, motorische en creatieve ontwikkeling van het kind. Bekijk de jaarkalender voor de thema's, cursussen, trainingen en informatieavonden.

Door de samenwerking met KinderwijsTV kunnen wij gastouders online bijscholingen aanbieden. Dit biedt hen de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen op het gebied van ondersteuning en begeleiding van kinderen, kennis over kinderen en ondernemerschap.

Jaarlijks worden er (online)cursussen, informatieavonden en (online)trainingen georganiseerd. Deze zijn gratis toegankelijk voor onze aangesloten gastouders.

De jaarlijkse cursussen:

- De Meldcode
- EHBO-herhaling
- Divers aanbod via KinderwijsTV

Gastouders ontvangen de activiteiten via de e-mail en hoeven alleen nog de benodigde materialen aan te schaffen. De gastouder is verplicht om de activiteiten aan de gastkinderen aan te bieden en mag de activiteiten niet doorsturen naar derden.

7. Gastouderopvang

Gastouderopvang is de opvang voor kinderen van nul tot twaalf jaar oud, die plaatsvindt in de woning van de gastouder of bij de vraagouder thuis.

Volgens de Wet Kinderopvang mag een gastouder maximaal zes kinderen tegelijk opvangen. Hierbij worden de eigen kinderen van de gastouder, die jonger dan tien jaar zijn, meegeteld. Als er kinderen van nul tot vier jaar oud aanwezig zijn, mogen er maximaal vijf kinderen tegelijkertijd opgevangen worden. Van deze vijf kinderen mogen er maximaal vier jonger dan één jaar oud zijn, waarvan maximaal twee kinderen nul jaar oud mogen zijn.

Gastouderbureau Samen kan echter in bepaalde gevallen besluiten om een ander maximaal aantal opgevangen kinderen vast te stellen, bijvoorbeeld wanneer de grootte van de opvangruimte dit vereist. De opvangkinderen maken deel uit van het gezin van de gastouder, maar de gastouder houdt rekening met de wensen, opvoedingsideeën en geloofsovertuigingen van de ouders en de kinderen. Dit wordt besproken en vastgelegd tijdens een intakegesprek.

8. Het opvangadres

Het opvangadres van de gastouder moet aan verschillende eisen voldoen. De huidige wetgeving heeft deze eisen buiten de risico-inventarisatie opgesteld. Gastouderbureau Samen heeft een document met alle specifieke eisen voor het opvangadres. Vraag naar dit document voor gedetailleerde informatie.

De woning waar de opvang plaatsvindt, moet voldoende speelruimte bieden, zowel binnen als buiten. Hierbij is het speelgoedaanbod voor diverse leeftijdscategorieën aanwezig. Het opvangadres moet volledig rookvrij zijn en voorzien zijn van de juiste hoeveelheid rookmelders. De gastouder is verplicht om een eigen vluchtplan te maken. Voor kinderen tot

anderhalf jaar oud moet er een aparte slaapruimte aanwezig zijn. De slaapruimte moet voldoen aan de wettelijke eisen en het aantal kinderen dat aanwezig is tijdens de opvangdagen. Indien de slaapruimte zich niet op dezelfde verdieping bevindt als de opvang, moet er een babyfoon aanwezig zijn.

Wat betreft de tuin stelt Gastouderbureau Samen nog enkele extra eisen. De zandbak moet afsluitbaar zijn en, als er een vijver aanwezig is, moet deze afgedekt worden met betongaas. Daarnaast heeft de gastouder duidelijke afspraken met de kinderen over het gebruik van eigen speeltoestellen in de tuin.

9. Kwaliteitseisen aan gastouders en omgeving

Gastouderbureau Samen stelt de volgende minimale eisen aan een gastouder:

De gastouder:

- Is 21 jaar of ouder;
- Heeft de juiste diploma's. Zie voor de juiste diploma's:
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0017252/2019-01-01#Paragraaf4>;
- Is verplicht om zich in te schrijven in het landelijke register kinderopvang;
- Is verplicht om zich in te schrijven in het personenregister kinderopvang;
- Is in het bezit van een geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG), net als alle volwassen huisgenoten boven de 18 jaar of structureel aanwezigen;
- Is op de hoogte van de meldcode kindermishandeling en is verplicht jaarlijks een bijscholingscursus te volgen;
- Is in het bezit van een geldig EHBO-diploma voor kinderen, en is verplicht voor de vervaldatum een herhalingscursus te volgen;
- Is op de hoogte van alle protocollen en beleidsplannen van Gastouderbureau Samen;
- Is verplicht om een achterwacht te hebben;
- Is verplicht om een eigen AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) op te stellen;
- Is jaarlijks verplicht om de risico-inventarisatie uit te laten voeren;
- Is op de hoogte van de algemene voorwaarden van Gastouderbureau Samen;
- Is op de hoogte van het privacybeleid van Gastouderbureau Samen;
- Is verplicht om de bezetting in te vullen in het Gastouderbureau Samen-account (ook voor eigen kinderen en de kinderen die niet zijn aangesloten bij Gastouderbureau Samen);
- Is verplicht om de juiste en geldige documenten op locatie aanwezig te hebben en dient te allen tijde beschikbaar te zijn;
- Is verplicht om activiteiten aan te bieden aan de gastkinderen en mag het programma Samen Actief niet doorsturen aan derden;
- Haar of zijn kinderen mogen niet onder toezicht staan;
- Heeft een geheimhoudingsplicht;
- Een vluchtplan moet aanwezig zijn;

- Heeft duidelijke regels over het gebruik van speeltoestellen;
- Is in het bezit van een WA-verzekering;
- Heeft een open en flexibele instelling;
- Is telefonisch goed bereikbaar;
- Heeft plezier in de omgang met kinderen;
- Is te allen tijde verantwoordelijk tijdens de opvanguren van het kind;
- Is actief en ondernemend;
- Spreekt en schrijft Nederlands op niveau 2F of hoger;
- Heeft een eigen pedagogisch werkplan.
- Staat open voor 3 uur coaching op jaarbasis.

10. De achterwacht

Elke gastouder heeft een achterwacht. De achterwacht is te allen tijde telefonisch bereikbaar. De contactgegevens van de achterwacht zijn zowel bij de gastouder als bij Gastouderbureau Samen bekend. De gastouder is altijd verplicht om een achterwacht te hebben, ongeacht het aantal kinderen. Het is van groot belang dat de achterwacht in noodgevallen binnen vijftien minuten op het opvangadres aanwezig kan zijn.

11. GGD-controle

Jaarlijks wordt Gastouderbureau Samen gecontroleerd door de GGD. Tijdens deze controle voert de GGD inspecties uit bij de gastouders. De GGD zal nagaan of de wettelijke eisen, zoals vastgelegd in de Wet Kinderopvang, worden nageleefd.